

Szétszóródott képekből ad válogatást a Magyar Nemzeti Galéria

Munkácsy a nagyvilágban

Munkácsy Mihály (1844-1900) a magyar festészet kivételes tehetségű és különleges sorsú egyénisége volt. Már életében ünnepeket és rendkívül sikeres festő, akinek műveiért Európa és Amerika gazdag műgyűjtői versengtek. Mind a mai napig Munkácsy a magyar művészet legismertebb képviselője. Bár alkotó éveit majdnem teljes egészében Párizsban töltötte, a 19. század második felében a magyarságot Liszt Ferenc és Munkácsy nevével azonosították az egész világon. A sikeres életpálya egyik következményeként Munkácsy műveinek jelentős része külföldre került, számos európai és amerikai múzeum őrzi ma is - jórészt még a festő életében, pályája csúcán vásárolt - műveit. Természetesen vannak olyanok is, múzeumok és gyűjtők egyaránt, akik azóta megváltak a birtokukban lévő Munkácsy-képektől. Ezek a művek időről időre Budapest, Bécs, London, Párizs vagy New York nagy aukciós házáinak árveréseire figyelemre méltóan magas árakon kelnek el.

A Magyar Nemzeti Galéria most nyílt új időszaki kiállítása a világban szétszóródott Munkácsy-képekből ad válogatást, sok olyan művel, amelyet a hazai közönség csak „hírből” ismert, soha, vagy évtizedek óta nem látott. A kiállításon nagy kollekciót mutatnak be szá-

lonképekből és tájképekből. Az egykori amerikai gyűjtők körében rendkívül népszerű szalonképek jó része Párizsban már a „festőállványról” elkelt, így ezek korábban nem szerepeltek magyarországi kiállításokon. Így például az egykor William H. Vanderbilt gyűjteményéhez tartozó Két család (A szalonban), amely több mint két évtizedig a New York-i Metropolitan Museum of Art állandó kiállítási darabja volt, most először látható Budapesten.

A 20. század első évtizedei óta visszatérő panasza a Munkácsy-kutatóknak és a közönségnek egyaránt, hogy az Amerikába került képek nélkül lehetetlen Munkácsy művészetének egészéről felelősen nyilatkozni. A Magyar Nemzeti Galéria látogatóinak pár hónapig újra lehetőségük nyílik arra, hogy ezek közül a képek közül jó néhányal ne csak reprodukciókon, hanem személyesen is találkozhatnak.

Fontos hangsúlyozni, hogy a Magyar Nemzeti Galériának nem állt szándékában gyűjteményes Munkácsy-kiállítás rendezése, erre lehetőségük sem lett volna, hiszen az életmű egy jelentős hányadának hollétéről máig sincs tudomásunk. A kiállítás után a kutatást azzal a reménnyel folytatják, hogy belátható időn belül a teljes életmű megismerhető lesz.

A több mint száz festmény mellett grafikai műveket, írásos dokumentumokat és Munkácsy-ereklyéket is bemutató kiállítás egy új Munkácsy-kép kialakítására tesz kísérletet. A szegény asztalosinasból nemzeti hőssé nővő Munkácsy mellett megmutatják a művészet Mekkájaként emlegetett francia fővárosban élő, ott virágzó társadalmi kapcsolatokkal rendelkező nagyvilági művészt is, aki korunk „művészstárjainak” korai modelljeként is érdeklődésre tarthat számot. Munkácsy jól tudta, hogy nem elég nagyon keményen dolgozni, a siker érdekében reprezentálni is kell. Számos fotográfia őrzi elegáns öltönyökbe bújtatott szalás alakját, büszke és mindig mosolygó tekintetét, vagy a Bois de Boulogne tisztásán ugrató lovas világfiaskozulatait. Arról, hogy mindezek mögött egy érzékeny művész kétségekkal vívódó énye húzódott meg, csak tájképei vagy furcsa, álomszerű enteriőrjei árulkodnak. Élete utolsó másfél évtizedének tragikus kettőssége - a ragyogó közéleti szereplés és a belső magány - sajátos feszültséggel teltette kései alkotásait.

A kiállítás laza kronológiai sorrendben tárja a látogató elé Munkácsy életművét, a korai biedermeier arcképektől és életképektől a realista kompozíciókon és a szalonképeken át a szimbolista jellegű tájképekig, illetve a historizmus szellemében készült állami megbízásokig. Külön csoportot képeznek a Munkácsynak nagy sikert hozó monumentális vallási kompozíciók. A Krisztus-trilógia Debrecenben marad, de láthatók lesznek az úgynevezett „redukciók”, a Krisztus Pilátus előtt, és a Golgota „feles méretű” változatai, illetve számos korábban ki nem állított előkép és vázlat.

A kiállított művek mintegy kétharmadát külföldi közgyűjteményekből és magángyűjtőktől kölcsönözték. Partnereik között van a New York-i Metropolitan Museum of Art, a düsseldorfi Stiftung Museum Kunst Palast, a hamburgi Hamburger Kunsthalle, a wuppertali Von der Heydt Museum és a bukaresti Muzeul Național de Artă, valamint számos amerikai magángyűjtő. A külföldi intézmények mellett jó néhány hazai múzeum és műgyűjtő is hozzájárult a kiállítás létrejöttéhez, így a debreceni Déri Múzeum, a szegedi Móra Ferenc Múzeum, és a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum. A Magyar Nemzeti Galéria tőrszanyagának néhány ritkán bemutatott műve egészíti ki a kölcsönözött anyagot. Az időszaki tárlat nyitva tartásának ideje alatt a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításának Munkácsy-terme, a debreceni Déri Múzeum, valamint a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum és Munkácsy Mihály Emlékház kiállításai változatlanul látogathatók lesznek.

A kiállítás létrejöttében, a szervezésben és kölcsönzőként is komoly szerepet vállalt Pákh Imre, a debreceni Déri Múzeumban kiállított Golgota című kép amerikai-magyar tulajdonosa.

A kiállítás rendezőinek reménye szerint a tárlat látogatói Munkácsy festészetének eddig kevésbé ismert oldalait is megismerve, azzal az élménnyel gazdagodnak, hogy „a legnagyobb magyar festő” életműve sokkal korszerűbb - mondjuk ki nyugodtan, modernebb -, mint korábban gondolták, és hogy Liszt Ferenc muzsikájához hasonlóan örök értéke az egyetemes kultúrának.

A kiállítást Bakó Zsuzsanna és Boros Judit művészettörténészek rendezték, a tárlathoz gazdagon illusztrált, magyar és angol nyelvű tudományos katalógus készült. A kiállítás július végéig tekinthető meg a Magyar Nemzeti Galériában.

forrás: www.nemzetigaleria.hu

Előző oldal:

Séta a Parc Monceauban / Walking in Parc Monceau, 1882

Olaj, fa / Oil on wood

98 x 76 cm

Jelezve jobbra lent / Signed bottom right: M. de Munkácsy

v. Pákh Imre gyűjteménye, USA / collection of v. Imre Pákh, USA

Balra fent

Apa születésnapja / The Father's Birthday, 1882

Olaj, vászon / Oil on canvas

101,7 x 137,5 cm

Jelezve jobbra lent / Signed bottom right: M. de Munkácsy 1882

v. Pákh Imre gyűjteménye, USA / collection of v. Imre Pákh, USA

Középen

Cigányok az erdőszélen (Cigánytábor) / Gypsies near the Woods (Gypsy Camp), 1873 CD074

Olaj, fa / Oil on wood

68 x 104,1 cm

Jelezve jobbra lent / Signed bottom right: Munkácsy M

v. Pákh Imre gyűjteménye, USA / collection of v. Imre Pákh, USA

Lent

Húsvéti locsolkodás / Easter Merrymaking, 1865

Olaj, vászon / Oil on canvas

111 x 166,5 cm

Jelezve jobbra lent / Signed bottom right: Munkácsy M. 865

magántulajdon, letét a Magyar Nemzeti Galériában / private collection, deposit in the Hungarian National Gallery (L.U. 93.18)

Jobbra fent

Leány a kútnál / Girl by the Fountain, 1874

Olaj, vászon / Oil on canvas

73,2 x 59,5 cm

Jelezve jobbra lent / Signed bottom right: M. de Munkácsy 1874

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, Inv. No.: 2560

A szabad művészetek doktorainak munkáiból

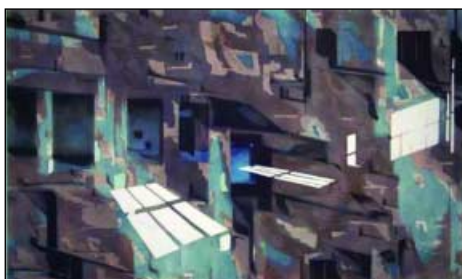
Jubileumi kiállítás az Ernst Múzeumban

46 fiatal alkotó műveiből nyílt kiállítás az Ernst Múzeumban, annak megünneplésére, hogy 10 éve, 1995-ben Magyarországon elsőként a Pécsi Tudományegyetemen indult képzőművészeti doktori program. A jubileumi kiállítás anyagát, mintegy 80 művet a Pécsi Képzőművészeti Mesteriskola DLA képzős hallgatóinak munkáiból a témavezető professzorok és a kiállítók válogatták, a tárlatot Várkonyi György művészettörténész rendezte.

Az Ernst Múzeumban látható munkák felhívják a művészetek iránt érdeklődő közönség és a szakma figyelmét az egyéni doktori programok gazdag tematikájára, kimagasló eredményeire. A művek nagy része a Mesteriskola műtermeiben a program részeként készült, a képzés három éve után önállóan alkotó fiatal művészek egy-egy friss művet is bemutatnak. Közülük számosan évek óta aktív és sikeres szereplői a regionális és összeurópai művészeti életnek. Pályázatokat és ösztöndíjakat nyernek, kiállításokon szerepelnek, műveik magán- és közgyűjteményekben találhatóak.

10 éves a képzőművészeti doktorképzés a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán. 1995 óta működik a karon a Képzőművészeti Mesteriskola DLA (Doctor of Liberal Arts) képzési programja, amely Magyarországon elsőként adott lehetőséget egyetemi doktori fokozat megszerzésére képzőművészeti szakterületen. A DLA fokozat az egyetemi doktorátus (PhD) megfelelője.

A „Mester“ (DLA) fokozat megszerzése valamely meghatározott művészeti szakág magas színvonalú ismeretét, új eredményekkel gazdagító művelését ismeri el. Mindezekkel az

önálló művészeti alkotóképességet, illetve alkalmasságot nemzetközi kritériumrendszer szerint tanúsítja. Ezzel válik lehetővé, hogy a magyar művészeti felsőoktatás is betagozódjon az európai felsőoktatási rendszerébe.

A Doktori Iskola (Mesteriskola) lehetőséget nyújt a kiemelkedően tehetséges, diplomával rendelkező fiatal művészek továbbképzésére, akik a DLA fokozat megszerzésével mint művész-tanárok részt vehetnek a legmagasabb szintű művészetoktatásban. A felvételi vizsgán a Mestertestület előtt a magyar és külföldi aspiránsok a képzés három évre tervezett kutató-alkotó programmal jelentkeznek.

A pécsi mesterképzés erőssége, hogy a kezdetektől nagy hangsúlyt helyez a gyakorlati, szakmai műhelymunkára és az önálló művész-személyiség kialakulására. Ehhez minden támogatást megad a hallgatóknak, beleértve különleges technológiák és anyagok költségeit, külföldi és itthoni utazások, tanulmányutak lehetőségét, szakmai és elméleti kurzusokat. A Tudományegyetem intézményi kerete egyedülálló lehetőségeket kínál interdiszciplináris kutató-alkotó tevékenységre.

A mesterképzési programban részt vevő művésztanárok közös szándéka, hogy a fiatal művészek intenzív műhelymunka során sajátítsák el az egyes anyagok, eszközök, módszerek alkalmazásának készségeit, hogy magas szintű szakmai felkészültség birtokában erős és önálló alkotó személyiségekké váljanak.

Most először nyílik lehetőség arra, hogy - egy reprezentatív katalógussal kísérve - együtt kerülhessen bemutatásra az elmúlt 10 évben, e mesterképzési programban részt vett fiatal művészek munkái a fővárosban. A kiállítás április 17-ig tekinthető meg.

A mesteriskola témavezető professzorai:

Bencsik István,

Kossuth-díjas szobrászművész, Professor Emeritus, akadémikus

Colin Foster DLA,

szobrászművész, habilitált egyetemi docens

Keserü Ilona,

Kossuth-díjas festőművész, Professor Emerita, akadémikus

Rétfalvi Sándor,

Munkácsy-díjas szobrászművész, Erdemes Művész, egyetemi tanár

Schrammel Imre,

Kossuth-díjas szobrászművész, ny. egyetemi tanár, akadémikus

Tolvaly Ernő,

Munkácsy-díjas festőművész, habilitált egyetemi tanár

A kiállítás résztvevői: Appelshoffer Péter, Balanyi Zoltán, Baráz Tamás, Bartek Péter Pál, Böszörményi István, Ernst András, ifj. Ficzek Ferenc, Fodor Pál, Füzési Heierli Zsuzsa, Guttman Barbara, Hegedüs Éva, Hegyi Csaba, Jancsik József, Korodi János, Kotormán Norbert, Krámlai Márta, Leitner Barna, Lengyel Péter, Lieber Erzsébet, Losonczy István, Lukács József, Menasági Péter, Miklya Gábor, Mohácsi András, Nagy Attila, Nagy Márta, Nagy Ottó, Németh Pál, Nyári Zsolt, Nyilas Márta, Orosz Klára, Palatinus Dóra, Radák Eszter, Radosza Attila, Raffai Réka, Rezsonya Katalin, Sagmeister Peity Laura, Somody Péter, Süttő Ferenc, Szilvássy Edit, Szócs Éva Andrea, Szunyogh László, Tolnay Imre, Varga Rita, Varga Tünde, Vásárhelyi Zolt.

Rajzok, grafikák, akvarellek, világirodalmi illusztrációk

Salvador Dalí: Aranykor

A Múcsarnokban 2005 április 1- május 29. között Aranykor címmel látható Salvador Dalí (1904-1989) tárlaton az elsősorban szürrealista festményeiről ismert művész grafikái, rajzai, akvarelljei, világirodalmi illusztrációi kerülnek bemutatásra. A bambergi Richard H. Mayer magángyűjtemény, amely először Budapesten kerül múzeumi bemutatásra, Európa egyik leghíresebb Dalí-gyűjteménye. Míg Salvador Dalí festményeit, az elolvadni látszó órák, lángholó zsiráfok, hosszúlábú elefántok képi világát mindenki jól ismeri, a festő más típusú művészi tevékenysége, így rajzai, grafikái, illusztrációi érdemtelenül háttérbe szorultak. Pedig a festészet mellett a világirodalmi témák illusztrációi is rendkívül fontos szerepet játszanak Dalí művészetében. Ezek nem a hagyományos értelemben vett könyvillusztrációk, hanem az irodalomtörténet jelentős szövegeinek Dalí-féle „paranoia-kritikai“ újraértelmezései.

Az újraértelmezés a könyvek külső formájának átdolgozásától sem riad vissza, melyeknek a mester nemritkán szokatlan formákat kölcsönöz. 'Könyv-objektjeivel' ('livre-objets') Dalí mind a formaalakítás, mind a díszítés tekintetében új irányt szabott a 20. századi könyvművészetnek. A könyvek díszítéséhez drágaköveket, féldrágaköveket használ, a kézzel megmunkált pergamenlapokra gyémánt és rubint tükkel rajzol. A Múcsarnokban látható, általa illusztrált világirodalmi művek között vannak az erotikus, vagy inkább pornográf irodalom „gyöngyszemei“, Casanova emlékiratai, Sade márki elbeszélései, de olyan híres gyermekkönyv-illusztrációk, mint az Alice csodaországban című könyvhöz készült rajzok is. A kiállítás május 29-ig várja a látogatókat.

Vizuális antropológiai tanulmányok

Fotókiállítás Miskolcon

A kiállítás az Aldebaran Társadalomtudományi Kutatóműhely gondozásában megjelenő kötetek képanyagának bemutatója. Az antropológiai, szociográfiai ihletettségű képek, melyek nem csupán művészi, hanem társadalomkutatói igényességgel próbálják megközelíteni témájukat: széki parasztembereket, kelet-európai mentalitást, cigányokat, nagyvárosi élethelyzeteket, az elmúlást. A kiállítók a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszékének volt, vagy jelenlegi hallgatói. A kiállítás a IV. Antropológus Szaknapok keretében kerül megrendezésre, s április 14-ig látható a Miskolci Galériában, a Rákóczi-házban.

Artisjus-díjazottak

Március 4-én át a Stefánia Palota Ovál-termében adták át a 2004-es Artisjus-díjakat. Az Artisjus Egyesület Vezetősége által alapított díj célja a kortárs magyar zenei és irodalmi alkotótevékenység elismerése és ösztönzése.

Az év komolyzenei műve(i) kategóriában *Orbán György*: Requiem és *Láng István*: Vibráló tárgy parabola pályán című művét, az év könnyűzenei produkciója kategóriában a Ghymes együttes karácsonyi koncertjét és éGHYMESe című lemezét díjazták, az év könnyűzenei alkotópárosa *Hrutka Róbert* és *Jamie Winchester* lett. A magyar könnyűzenében nyújtott kimagasló tevékenységéért könnyűzenei alkotói életmű díjban részesült *Vidor Máté*. Az év magyarnóta szerzője kategóriában *Bicskey Dániel* nyert, a szépirodalmi alkotás kategóriában pedig *Várady Szabolcs* költőt tüntették ki a díjjal.

forrás: www.fidelio.hu

Kiállítás a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban

Leonardo da Vinci Budapesten

Budapest látja vendégül a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban a Hoepli Kiadó 1894-1904-es Leonardo da Vinci „Codex Atlanticus” nemzetközi kiállítását, melyet Európában először az innsbrucki császári palotában mutattak be.

Ezt az olaszországi bemutató követte, melynek a római Corsini palotában székelő Accademia Nazionale dei Lincei adott helyet, mely több mint 100 évvel ezelőtt Giovanni Piumatit bízta meg a „Codex Atlanticus” első teljes átiratával.

A kiállítás európai körútja újabb állomásához érkezett: Budapestre, ahol az esemény egybeesik a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fennállásának 100. évfordulójával.

A kiállítás az Olasz Köztársasági Elnök fővédnökségével, az Olasz Külügyminisztérium, az Olasz Földrajzi Társaság és a milánói tudományegyetem (Matematika tanszéke), az UNESCO Olasz Bizottsága és a Vinci-i Leonardo Múzeum védnökségével jött létre, melynek megvalósításában kiemelkedő szerepük volt a különböző intézményeknek és cégeknek is, akik anyagiilag támogatták e kezdeményezést.

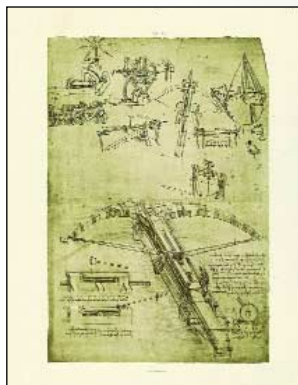
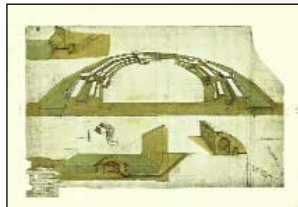
A budapesti kiállítás olyan fontos magyar intézmények védnökségével jött létre, mint a Köztársasági Elnök Hivatala, a Külügyminisztérium, az Oktatási illetve a Kulturális Örökség Minisztériuma, a Fővárosi Polgármesteri Hivatal, a Magyar Tudományos Akadémia.

A kiállítás látogatóinak lehetősége nyílik megtekinteni a Hoepli Kiadó 1894-1904-es Leonardo da Vinci „Codex Atlanticus” kiadásának több mint 60 eredeti, az Accademia Nazionale dei Lincei levéltárából származó táblaképét, valamint a Vinci-i Leonardo Múzeum illetve a Boldetti történelmi gyűjtemény anyagát képező különböző gépmoделleket.

A tárlat elsődleges célja Leonardo leghíresebb kódexei egyikének bemutatása, melyet az 1500-as évek második felében Pompeo Leoni szobrász szétszóródott lapokból gyűjtött és ragasztott össze egy nagy albumban, megmentve így az anyagot.

Az első táblaképek hűen tükrözik a korra jellemző megőrzési technikákat, míg a többi tábla Leonardo kísérleteinek és kutatásainak széles skáláját, valamint mérnöki és építészeti rajzainak szépségét mutatja be.

Ezen kívül betekintést nyerhetünk Leonardo magánéletének részleteibe, a kor legfontosabb embereivel kialakított kapcsolataiba, matematikai, nyelvészeti tanulmányaiba, irodalmi munkásságába.

A szervezők célja, hogy Leonardón illetve a mester tervein kívül bemutassák a nagyközönség előtt azt az óriási utat, melyet a tudomány és technológia tett meg az utóbbi 500 év alatt.

A Vinci-i tanulmányok mellett a kiállításon helyet kap néhány igen korszerű technikai tárgy is: egy Ferrari motor, egy Augusta helikopter-hajtómű, egy ultramodern golyóscsapágy a Leonardo-modell mellett, illetve egy ultramodern bicikli a Vinci-i projekt mellett - írja *Carlo Barbieri*, a kiállítás tudományos koordinátora.

A Hoepli Kiadó 1894 - 1904-es Leonardo da Vinci „Codex Atlanticus” nemzetközi kiállítása, a római Accademia Nazionale dei Lincei és a Vinci-i Leonardo Múzeum gondozásában május 29-ig tekinthető meg a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban.

